

ШЛЯХИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Т. М. КАМІНСЬКА, д-р екон. наук, проф.,
проф. кафедри економічної теорії

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків

Зарубіжні інвестори не поспішають інвестувати в реальний сектор економіки України. У січні-вересні 2017 р., за даними нашої Державної служби статистики, обсяг прямих іноземних інвестицій дорівнював 1,2 млрд дол., що у 3,1 рази менше, ніж за відповідний період 2016 р. Головними причинами є неусталеність і непрозорість прав власності, рейдерство, залежна судова система, монополізм і корупція, військовий конфлікт з Росією, політична нестабільність та обмежене дотримання зобов'язань, що держава бере на себе, низькі стандарти корпоративного менеджменту. Звісно, що є непогані кредитні ресурси, але Україна неефективно їх використовує через відсталий менеджмент, дезорганізацію фінансових потоків і рішень, дефіциту інноваційних проектів і кваліфікованих управлінських команд.

Найбільш значні обсяги надходжень прямих інвестицій у січні-вересні 2017 р. були спрямовані у промисловість (464,4 млн дол.) та у фінансові й страхові установи (248,8 млн дол.). Щодо охорони здоров'я, то у цій галузі обсяг інвестицій дорівнював лише 2,0 % від загального обсягу інвестицій. Додатковою (до загальних) причиною інвестиційної непривабливості охорони здоров'я є відсутність умов для довгострокового вкладення капіталу, бо галузь дуже капіталоемка. У відкриття однієї вузькопрофільної клініки з новітнім обладнанням і висококваліфікованими спеціалістами треба інвестувати сотні тисяч доларів, період окупності капіталу складає до 10 років.

Важливу роль у розв'язанні проблеми інвестицій відіграє децентралізація економіки України. Вона набирає обертів, що збільшує обсяг доходів місцевих бюджетів. Так, у 2018 р., відповідно до показників Державного бюджету України, він складатиме 253,1 млрд грн, що на 22,3 % більше, ніж у 2017 р. Крім того, передбачено 5,9 млрд грн видатків на централізоване придбання медикаментів та харчування; субвенції місцевим бюджетам на відшкодування вартості лікарських засобів складатимуть 1 млрд грн, а на забезпечення ангіографічним обладнанням – 150 млн грн. Децентралізація, за рівних інших умов, сприяє більш раціональному використанню регіональних ресурсів і кращому задоволенню потреб громадян у лікуванні. За наявності політичної волі місцевих керівників та якісних менеджерських компетенцій, медична реформа відбуватиметься значно швидше.

Децентралізація впливає на медичні перетворення у містах і селах. Головним шляхом реформування у містах, на наш погляд, є не просто збільшення місцевих видатків на охорону охорони здоров'я, але й зміна

підходів до фінансування. Крім новизни, запропонованої МОЗ України, яка полягає у впровадженні формули «гроші йдуть за пацієнтом», необхідні додаткові дії. Уже зараз зростає кількість міст, що створюватимуть агенції розвитку, метою яких стане залучення і супровід інвестицій, необхідних для економічного зростання та людського розвитку. Локальні і галузеві плацдарми мають стати точкою зростання національної охорони здоров'я. Іншим шляхом є впровадження інновацій у медичну освіту та створення кластерної медицини у містах, тобто концентрований розвиток галузей медицини, які найбільш затребувані у регіоні. Як правило, це лікування судинно-серцевих та онкологічних захворювань, урологія та травматологія, медицина дитинства та геріатрія. В індустріальних регіонах до цього переліку додаються кластери з лікування захворювань опорно-рухового апарату та легень (пневмоконіозу), опіку і травм. Вони потребують точкових інвестицій, які не обмежуватимуться грошима місцевих бюджетів і передбачатимуть іноземні інвестиції. Важливим є інноваційний напрямок інвестицій, тобто авансування капіталу в новітні медичні технології та обладнання – наприклад, в судинній та ангіохірургії, клітинній терапії тощо. Модернізація закладів сприятиме скорішому одужанню хворих.

Що стосується сіл і селищ, то децентралізація є умовою якісної охорони здоров'я. Сучасною проблемою є невиправдано великі заощадження місцевих органів влади у банківських депозитах, тобто інвестування банків. Насправді, банки мають надавати кредити під розвиток соціальної інфраструктури. Об'єктами інвестування в регіонах, по-перше, мають бути амбулаторії сімейного лікаря, та, по-друге, госпітальні округи. Деякі об'єднані територіальні громади підтримують побудову центрів первинної медицини. Там дійсно спрацьовує ефект масштабу, коли середні витрати на медичні послуги менші, ніж в окремих амбулаторіях. Вони є більш привабливими для залучення прямих інвестицій, зокрема іноземних. Проте є ризики зростання бюрократії. Насправді, формування конкурентного середовища передбачає розвиток різних форм господарювання у первинній медицині. Вона доповнюється госпітальними округами у вторинній медицині. Їх переваги теж спираються на ефект масштабу, концентрацію ресурсів різних інвесторів, використання дорогих медичних технологій та підвищення фондовіддачі медичного обладнання, підвищення кваліфікації лікарів, які одержують інтенсивну медичну практику. Децентралізація дозволяє також залучення локальних інвестицій до медичної освіти (фінансування майбутніх фахівців, що працюватимуть у конкретному регіоні). Це важливо після скасування державного розподілу випускників вищих медичних навчальних закладів.

Залучення інвестицій в охорону здоров'я регіонів України має значення для національної економіки загалом. Тип та якість охорони здоров'я, за теорією класика міжнародної конкуренції М. Портера, впливає на позиціонування країни на глобальному рівні та є потужним сигналом для іноземних інвесторів. Охорона здоров'я фігурує серед стрижневих чинників

Індексу глобальної конкурентоспроможності, який щорічно публікує Всесвітній економічний форум у Давосі. Децентралізація облегшує залучення іноземних і внутрішніх інвестицій до регіонів взагалі, заохочує медичних інвесторів зокрема, сприяє розвитку охорони здоров'я, медичного і рекреаційного туризму.

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В. П. РЕШЕТИЛО, д-р. екон. наук, проф.

зав. кафедри економічної теорії та міжнародної економіки

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова, м. Харків

Активізація інвестиційного процесу є одним із надійніших механізмів соціально-економічних перетворень у будь якій країні. У сучасних умовах розвитку регіонів України інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов їх виходу з економічної кризи, структурних зрушень у економіці, інноваційного розвитку, підвищення якісних показників господарської діяльності. Серед сукупності причин, що сприяли економічній кризі та утримують перехід України на траєкторію економічного зростання, чи не найголовнішою є низька інвестиційна активність, яка в останні роки має негативну динаміку. На жаль, існуюча тенденція характеризується щорічним падінням обсягів капітальних вкладень, постійним зменшенням бюджетного фінансування розвитку народного господарства. Зношування основних фондів у деяких галузях досягло критичного рівня 80-90 % і не компенсується новими капітальними вкладеннями. В 2017 р. розробку і впровадження технологічних інновацій здійснювали лише 9,4% загального числа підприємств вітчизняної промисловості, тоді як в Німеччині – 69,7%, Бельгії – 59,6%, Естонії – 55,1%. Мала також доля підприємств, що інвестують в придбання нових технологій, – усього 6,8%. Тому одним з першочергових і найскладніших завдань для України є *галузева й технологічна перебудова економіки* на основі активізації інвестиційної діяльності.

Активізація інвестиційної діяльності потребує вирішення проблеми перерозподілу повноважень і прав у сфері інвестиційної політики між центром та регіонами. В Україні *необхідно створити регіональну інвестиційну політику*, адекватну умовам сучасної ринкової економіки, яка повинна стати політикою самих регіонів, а не лише центру.

На *загальнодержавному рівні* мають бути створені економічні умови для активізації інвестиційної діяльності завдяки використанню переважно фінансово-економічних методів регулювання та стимулювання інвестицій. До таких методів належить регулювання ставок оподаткування і